

Şekil 4 - 1985-1995 Sürecinde Türkiye'nin Siyanür Kimyasalları İthalatı

tekrar doldurarak verimli toprakla örtme, vb.

- Yeraltı boşluklarının pasla, proses artıkları ile doldurulması.

- Maden işletmesinin kapatılmasından sonra, teraslanan, geri doldurulan, stokların sahalar, ve atık barajlarının tekrar açılabilirliği ve yeşillendirilmesi,

- Maden sahalarının kapatılmasından sonra sahalarından çıkacak her türlü yüzey ve yeraltı suyu kalitesinin denetimi için gerekli önlemlerin alınması.

Türkiye'de işletilmesi planlanan allin madenlerinde yukarıda belirtilen rehabilitasyon işlemleri yapılacaktır. Bu işlemler sahaların rehabilitasyonu konusunda gerekli güvenceleri vermektedirler.

Türkiye'de Siyanür Kullanımı

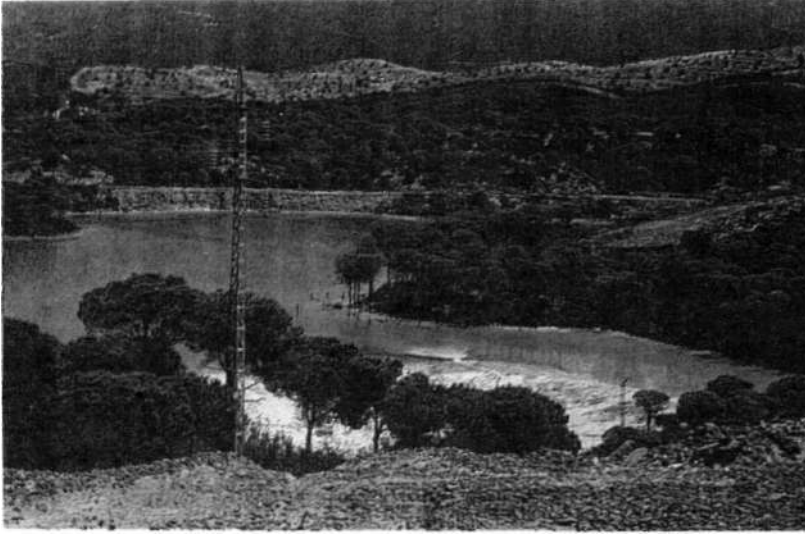
Siyanür kimyasalları, hızla gelişmekte olan Türkiye imalat sanayii tarafından, her yıl artan miktarlarda kullanılmaktadır. Sanayinin hammadde girdisi

olan siyanür kimyasallarının tümü ithalat yolu ile sağlanmaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, 1985-1995 sürecinde ilhal edilen sodyum siyanür ve diğer siyanür kimyasallarının miktarları Şekil 4'de verilmiştir. Bu grafikte görüleceği üzere, Türkiye tarafından ilhal edilen siyanür kimyasallarının %90'a yakın bir kısmını sodyum siyanür oluşturmaktadır. Son on yıl içinde ilhal edilen diğer siyanür kimyasallarının miktarları yılda 100 ile 150 ton arasında sabit kalırken, sodyum siyanür ithalatında büyük bir artış görülmektedir. Özellikle 1987 yılında Etibank'ın Külahya'daki 100. Yıl Gümüş madeninin devreye girintisi ile sodyum siyanür ithalatında yılda yaklaşık 600 ton'luk bir artış olmuştur. Etibank'ın ihtiyacının yanısıra, imalat sanayiinde kullanılan sodyum siyanür miktarları da son on yıl içinde her yıl yaklaşık 80 ton'luk bir artış göstererek, 1995 yılında 1.000 ton düzeyine ulaşmıştır (Şekil 4).

Resmi verilere göre, halihazırda Türkiye'nin ilhal ettiği

**"Türkiye'de
yılıda
1600
ton
siyanür
kullanılmaktadır.**

**Bunun
600
tonu
Etibank
gümüş
madeninde,
geri
kalan
1000
tonu
ise
metal
kaplamacılık
ve
kuyumculuk
sektöründe
tüketilmektedir.,,**

Altın Madeni Atık Barajı (İspanya - Sevilla)

sodyum siyanür toplamı yılda 1.600 ton olup bunun 600 tonu Etibank gümüş madeninde geri kalan 1.000 tonu ise özellikle büyük şehirlerdeki metal kaplamacılık ve kuyumculuk atölye ve fabrikalarında tüketilmektedir.

Altın Madenciliğinin Türkiye Ekonomisine Katkıları

Türkiye'de madencilik sektörünün, 1985 yılında yürürlüğe giren 3213 Sayılı Maden Kanunu ile uluslararası yatırımcılara açılmasından sonra yabancı sermaye madencilik alanında Türkiye'de arama ve işletme yatırımları yapmaya teşvik edilmiştir. Bu konuda devletten davet gören yabancı madencilik şirketleri on yılı aşkın bir süredir gerekli arama yatırımlarını yaparak Tablo 5'de görülen altın madenlerinde rezerv tesbiti ve yatırımlar için gerekli hazırlıkları yapmaktadırlar.

Türkiye'de bulunan altın madenlerinin işletmeye alınması halinde, bu maden işletmeleri, en az 10 yıl süre için, Türkiye ekonomisine yılda 150 milyon dolarlık direkt döviz kazandırıcı ve de 900 milyon ile 1 milyar dolar ci-

varında dolaylı katkılar sağlayacaktır. Bu işletmeler aynı zamanda açılacakları bölge ve de Türkiye bazında büyük istihdam alanları da yaratacaktır.

Türkiye'de işletilmesi planlanan altın madenlerinin Türkiye ekonomisine en önemli katkılarından biri ise, çeşitli nedenlerle gerilemiş olan madencilik sektörünün tekrar canlandırılması olacaktır. Bu işletmelerin çalışmaya başlaması ile, halen sürdürülmekte olan diğer maden aramaları hızlanacaktır.

Türkiye'de Başlatılacak Altın Madenciliğinin Avrupa Altın Üretimindeki Yeri

Günümüzde Avrupa'da halen yedi ülkede altın üretimi gerçekleştirilmektedir.

Daha önce de vurgulandığı gibi, Türkiye'de henüz altın madenciliği yapılmamaktadır. Avrupa'da ise yılda 25 ton/yıl altın üretilmektedir. Türkiye'de halihazırda yatırım izinleri alınmış olan sadece iki altın madeni (Ovacık-Bergama ve Kaymaz-Eskişehir) devreye girdiğinde,

"Türkiye'de madencilik yatırımlarının

%90'i

devlet

tarafından

yapılmıştır.

Devlet

bu

yatırımları

yaparken

bugün

özel

sektörün

karşı

karşıya

kaldığı

zorlukları

yaşamamıştır.,,

Avrupa ülkeleri içindeki altın üretim oranlarında büyük bir değişiklik ortaya çıkacak ve Türkiye Avrupa'da altın üretiminde 3. sırada olacaktır.

Türkiye'de Madencilik Sektörünün Sorunları

Dünyada madencilik sektörünün en önemli sorunları arama ve işletme finansmanının sağlanması olup, bir ülkede madenciliğin gelişmesinde en önemli faktörler özel sektör madenciliğinin devlet tarafından özel teşvik ve muafiyetlerle desteklenmesidir.

Türkiye'de madencilik sektörünün yeterince gelişmemesi ve hatta gerilemesinde etkisi olan başlıca nedenler aşağıda kısaca özetlenmiştir :

Arama ve işletme öncesi yatırım maliyetinin çok yüksek olması nedeniyle özkaynak bulma zorluğu,

Aramalarda risk sermayesinin desteklenmemesi,

Maden aramaları ve yatırım kurallarının yeterince açık olmaması,

Maden yatırım projeleri için gerekli izinlerde hızlı karar verilecek bir yasal mekanizmanın bulunmaması, ve madencilik sektörünün ödemesi gereken vergilerin, diğer sektörlerle oranla, en yüksek olması.

Madenciliğimizin gelişmesi için bu alana yatırım yapılması şarttır.

Bu nedenle, Madencilik yapmayı düşünen yerli ve yabancı

sermayeyi Türkiye'de maden yatırımcılığına teşvik için en azından aşağıdaki konularda açıklık ve güvence getirilmesi yararlı olacaktır:

- Ruhsat güvencesi,
- Arama yatırımı güvencesi,
- ÇED onayını almış projeye işletme yatırımı güvencesi
- İlgili bakanlıklar arasında izinler için gerekli koordinasyonun sağlanması
- Vergi oranlarının en azından diğer sanayi yatırımlarıyla aynı oranda olmasının sağlanması.
- Özellikle sadece madencilige özgü ekstra vergilerin toplamı aşağıda görüldüğü gibi % 15'e ulaşabilmektedir.
- Devlet Hakkı % 5
- Madencilik Fonu % 5
- Belediye Hissesi % 2
- Buluculuk Hakkı % 2
- İhbar Hakkı % 1

Madencilik şirketleri bu Madencilige Özgü vergileri brüt kardan çıkarılması sonucunda geriye kalan kazanç üzerinden, ayrıca her ticari şirketin yasal sorumluluğu olan yaklaşık % 45 oranında stopaj ve kurumlar vergisi ödemek durumundadırlar.

**"ÇED
onayını
almış
madenci
yatırımını
yapabilmesi
için
bir
tek
maden
bakanlığına
muhatap
olmalı
80
merciden
izin
almak *
zorunda
olmamalı.,,**